

Základní škola a mateřská škola Český Těšín Kontešinec,
příspěvková organizace
Masarykovy sady 104, 737 01 Český Těšín
odloučené pracoviště Mateřská škola Dukelská 36 – Český Těšín

Školní vzdělávací
program
pro předškolní vzdělávání

„Společně objevujeme svět“

Obsah

1. Identifikační údaje	1
2. Obecná charakteristika školy	2
3. Podmínky vzdělávání	2
3.1 Věcné vybavení.....	2
3.2 Životospráva	3
3.3 Psychosociální podmínky	4
3.4 Hygienické podmínky školy	5
3.5 Organizační chod a řízení mateřské školy	6
3.6 Personální zajištění	8
3.7 Spoluúčast rodičů.....	9
3.8 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	10
Vzdělávání dětí mimořádně nadaných.....	11
3.9 Vzdělávání dětí od dvou do tří let.....	11
4. Organizace vzdělávání.....	12
5. Charakteristika vzdělávacího programu	15
6. Vzdělávací obsah školního programu.....	17
„Společně objevujeme svět“	17
I. Integrovaný blok Víím, kdo jsem a kam patřím.....	18
II. Integrovaný blok Co udělám pro své zdraví	23
III. Integrovaný blok Na světě nejsem sám.....	28
IV. Integrovaný blok Žijeme na planetě Zemi.....	33
V. Integrovaný blok Slavnostní chvíle v mateřské škole.....	37
Třídni vzdělávací program	41
7. Evaluační systém	45

Přílohy

1. Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu:

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Motivační název:

„Společně objevujeme svět“

Předkladatel:

název školy Základní škola a mateřská škola Český Těšín Kontešinec, příspěvková organizace

REDIZO 691 003 459

IČ 72 54 59 17

adresa školy Masarykovy sady 104, 737 01 Český Těšín

ředitelka Mgr. Věra Gorgolová

Mateřská škola Mateřská škola Dukelská 36, 737 01 Český Těšín

kontakty

telefon +420 558 712 341 730 815 826

e-mail info@zskontesinec.net ms.dukelska@seznam.cz

www <http://www.zskontesinec.net>

fax +420 558 712 341

Zřizovatel:

zřizovatel Město Český Těšín (www.tesin.cz)

Adresa zřizovatele Náměstí ČSA 1/1, Český Těšín, 737 01

Platnost: od 1.9. 2017

Dne:

Podpis ředitelky:

Razítko:

2. Obecná charakteristika školy

Mateřská škola Dukelská 36 je součástí právního subjektu ZŠ a MŠ Český Těšín Kontešinec, příspěvková organizace od 1. 1. 2012. Nachází se ve vilové čtvrti na okraji města, v bývalém rodinném domě. Mateřská škola je jednotřídní s maximálním povoleným počtem dětí 24 ve věku zpravidla od 3–6 let nejdříve však od 2 let a s celodenním provozem od 6.30 – 16.00 hodin. V přízemí školy je herna, koupelna a WC. Je zde také kuchyňka pro přípravu jídla. Strava je pro děti přivážena z centrální kuchyně ŠJ MŠ Ostravská. V suterénu mateřské školy se nachází šatna pro děti. V prvním patře budovy je stálá ložnice pro spící děti a malá herní místnost pro klidové hry dětí nespících.

Zahrada mateřské školy je malá, ale pro děti dostačující. Je vybavena pískovištěm, průlezkou, houpačkou, mobilní skluzavkou a zahradním domkem, kde ukládáme herní vybavení pro děti. Také školní zahrada je postupně doplňována vybavením, které slouží k rozvíjení pohybových, herních aktivit a dovedností dětí.

Škola svojí povahou i polohou předurčuje motto naší MŠ: „Chceme být rodinnou školou s individuálním přístupem ke každému dítěti.“ Snažíme se o dobrou spolupráci s rodiči, spolupráci postavené na oboustranné důvěře, otevřenosti, vstřícnosti, porozumění, respektu a ochotě spolupracovat.

3. Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné vybavení

- Mateřská škola má dostatečně velké prostory a takové prostorové uspořádání, ve kterém se mohou děti věnovat jak skupinovým, tak individuálním činnostem.
- Dětský nábytek, tělovýchovné nářadí, zdravotně hygienické zařízení, lehátka a vybavení pro odpočinek dětí odpovídá počtu dětí, jejich věku od 2 - 6 let, je bezpečné, zdravotně nezávadné. Dle možností se snažíme vytvářet na třídě herní a pracovní koutky pro děti, kde mají děti možnost rozvíjet svou představivost a tvořivost.
- Hračky pro 2 leté děti jsou umístěny v jejich dosahu a jsou označeny smajlíky v transparentních barvách.
- Velikost židlí a stolů je přizpůsobena věkově smíšené skupině 2 – 6 let.

- Třída je vybavena hračkami, pomůckami, materiály a doplňky tak, aby to odpovídalo počtu dětí a jejich věku.
- Materiální zázemí je průběžně doplňováno a obměňováno.
- Hračky jsou umístovány tak, aby si děti mohly samostatně hrát, dosáhly na ně a mohly se samy obsloužit, aby byly dětem dostupné a děti se vyznaly v jejich uložení.
- Hračky s malými částmi, které by mohly malé děti vdechnout nebo pozřít jsou nabízeny starším dětem a jsou umístěny v uzavíratelných skříňkách.
- Třídy průběžně doplňujeme estetickou výzdobou. Na ní se podílí ve velké části samy děti svými pracemi z oblasti výtvarné a pracovní. Takto se s pracemi seznamují i jejich rodiče.
- K mateřské škole patří i menší školní zahrada, která je standardně zařízena. Průběžně je sledováno, zda průlezka, houpačka odpovídají bezpečnostním normám, zda nejsou poškozeny a odpovídají bezpečnosti.
- Doplnili jsme hračky ke hrám pro 2 leté děti při pobytu dětí na školní zahradě (plastová odražedla, velká nákladní auta, kočárek pro panenky přizpůsobený výškou 2 letým dětem).
- Průběžně je dbáno na čistotu a hygienu pískoviště. Pískoviště je po hrách dětí ihned zakryto bezpečnostní sítí, která je chrání proti znečištění. Písek je dle nařízení průběžně obměňován. Zahrada je pravidelně kosena.

Vybavení školní zahrady se snažíme řešit formou sponzorství blízkých firem v okolí.

3.2 Životaspráva

- Mateřská škola nemá vlastní kuchyň. Jídlo je dováženo 2x denně autem z ŠJ ZŠ Hrabina Český Těšín.
- Školní stravování se řídí stanovenými výživovými normami dle vyhlášky č. 107/2005 Sb., o školním stravování. Je zde stanovena průměrná měsíční spotřeba vybraných druhů potravin na strávnicka a den v gramech. Děti mladší 3 let jsou zařazeny do skupiny strávníků 3 – 6 let dle vyhlášky o školním stravování.
- Strava v naší MŠ je pestrá a plnohodnotná a vyvážená, odpovídá potřebám vyvíjejícího se dětského organismu.
- Samozřejmou součástí stravy jsou celozrnné výrobky, syrová zelenina, ovoce, zeleninové a ovocné saláty, dostatek a různorodost živočišných bílkovin, luštěnin, i mléčných výrobků.

- Respektujeme individuální potřebu jídla, závislou na konstitučním typu, zdravotním stavu, tělesné aktivitě dítěte. Nikdy dítě do jídla nenutíme. Máme pravidlo – alespoň ochutnáme.
- Dodržujeme tři hodinové intervaly mezi jednotlivými jídly.
- Zajišťujeme dostatečný pitný režim. Děti si do MŠ přinesly vlastní hrníček, který je ve třídě na tácu. Kdykoli dítě cítí potřebu, může se napít. Tekutiny do hrníčků doplňuje paní školnice.
- Učitelky se chovají podle zásad zdravého životního stylu a poskytují dětem přirozený vzor.

3.3 Psychosociální podmínky

- Dětem, které do mateřské školy nastoupí, umožníme postupnou adaptaci na nové prostředí. Mohou se chodit seznamovat s novým prostředím s rodiči, mohou pobývat v mateřské škole dle potřeby i kratší dobu.
- Respektujeme potřeby dětí, jejich individuální zvláštnosti a vytváříme pro děti radostné, podnětné a bezpečné prostředí.
- Snažíme se s dětmi jednat vstřícně, klidně, v pohodě, chceme vést děti nenásilným způsobem.
- Dodržujeme potřebný řád, zachováváme osobní svobodu dětí, volnost dětí.
- Na začátku školního roku společně s dětmi vytvoříme jasná a srozumitelná pravidla chování a jednání ve třídě. V dětech podporujeme kamarádské vztahy, vztahy vzájemné pomoci a vstřícnosti. Pravidla si s nimi vytváříme dle potřeby a dětem jsou připomínány formou obrázků rozvěšených po třídě.
- Pedagogické působení na děti je sympatizující, v duchu vzájemné důvěry a spolupráce. S dětmi se snažíme příjemně a nenásilně komunikovat, zbytečně s nimi nemanipulujeme, dáváme jim možnost vlastní volby, samostatného rozhodnutí.
- Vyhýbáme se negativním slovním komentářům, dětem nabízíme takovou činnost, která je jim věkově přiměřená, odpovídá jejich mentalitě, je jim tematicky blízká, pochopitelná.
- Snažíme se podporovat děti v samostatných pokusech, v experimentech, ve vlastní praktické činnosti.
- Učitelky se snaží vytvářet prostředí vstřícné, plné důvěry, tolerance, ohleduplnosti, zdvořilosti, kooperace. Nepodporujeme nezdravou soutěživost, dbáme na to, aby se všem

dětem dostalo stejné péče, aby všechny děti měly stejná práva, možnosti i povinnosti. Nikdo nebude znevýhodňován nebo zvýhodňován.

- Učitelky při plánování a realizaci vzdělávacích činností respektují věkové zvláštnosti a potřeby 2 letých dětí a volí takové metody a formy práce s dětmi, které se přizpůsobí i této nejmladší věkové kategorii.
- Pracovní problémy mezi učitelkami a vedením jsou řešeny na pravidelných měsíčních pracovních poradách.
- Rodičovské schůzky se konají dle potřeby, nejméně 1x ročně.
- Na začátku školního roku jsou zákonní zástupci dětí seznamováni se školním řádem a jeho dodržováním.
- Hodnocení stavu na škole každoročně obsahuje evaluační zpráva.

3.4 Hygienické podmínky školy

- Mateřská škola je vybavena dostatečným počtem sanitárního nábytku dle platných norem hygieny – na každých pět dětí připadá jedno umyvadlo a jedno WC. Děti jsou vedeny k čistotě rukou před a po jídle, na každé třídě mají volný přístup k hygienickým kapesníkům, které používají dle potřeby.
- Ručníky se mění 1x za týden, ložní prádlo 1x za tři týdny, dle potřeby (častěji v případě výskytu infekce na MŠ, znečištění dítětem...).
- V 1. patře budovy v ložnici dětí byla vyčleněna skříň pro ukládání individuálních hygienických potřeb dětí – pleny, vlhčené ubrousky, papírové hygienické podložky na lehátka. Bylo zakoupeno 5ks plachet na lehátka se speciální nepropustnou vrstvou chránící lehátka před kontaminací močí, stolicí. Rovněž byl zakoupen odpadkový koš pro ukládání znečištěných plen popř. papírových hygienických podložek na lehátka. Odpadkový koš je vynášen dle potřeby, p.uklizečka kontroluje denně jeho čistotu, v případě potřeby jej vymyje desinfekčním prostředkem.
- Třída se pravidelně 2x denně vytírá, 1x za týden desinfekčním prostředkem.
- Denně jsou vysávány koberce a je utírán prach. P. učitelky a p. uklizečka dbají na větrání místností.
- Děti se po příchodu do MŠ převlékají do domácího oblečení, bačkůrek, p. učitelky dbají na vhodné oblečení dětí při cvičení, aby se zbytečně nepřehřívaly. Na odpolední odpočinek

děti přecházejí do 1.patru budovy, kde je zřízena stálá ložnice. Zde se děti převlékají do pyžama, které je po odpočinku vyvětráno a uloženo spolu s vyvětraným ložním prádlem na lehátku.

- Po obědě si děti čistí zuby – každé dítě má svůj kartáček a kelímeček, který si ukládá na svou značku. Opotřebované kartáčky jsou vyměňovány, nejméně 2x ročně.
- Zajišťujeme dětem dostatečný pobyt na čerstvém vzduchu, nejlépe denně pokud to vnější podmínky dovolí (při mrazech nad -10 C, při náledí, silném větru, dešti a inverzi nevycházíme) Za těchto podmínek omezujeme větrání.
- Dáme na to, aby děti při pobytu venku byly dostatečně a přiměřeně oblečeny, aby při pobytu v šatně (když čekají na kamarády, kteří se teprve dooblékají) nebyly zbytečně zpocené a přehřáté, aby se zdržovaly v šatně oblečené a připravené na vycházku jen nezbytně nutnou dobu.
- Zajistíme, aby pokud přijdou v zimním období do MŠ mokré z pobytu venku, byly věci dány sušit, včetně bot na místech k tomu určených.
- Dětem poskytujeme prostor pro dostatek pohybu a to nejen v mateřské škole formou zařazování cvičení, relaxačních chviliek, cvičení na náradí, ale také při pobytu venku.
- Dbáme při těchto činnostech zvýšené bezpečnosti. Respektujeme individuální potřebu aktivity dětí vzhledem k věku dětí 2 – 6 let. Děti zbytečně nepřetěžujeme.
- Při pobytu mimo mateřskou školu dbáme zvýšené bezpečnosti dětí a také zajistíme dostatek učitelek k doзору nad dětmi v součinnosti s počtem dětí na třídě a učitelku.
- Je zajištěn flexibilní denní režim, který reaguje na neplánované akce školy, přání a potřeby dětí a rodičů.
- Děti, které mají menší potřebu spánku, a děti starší ke spánku nenutíme, mohou v klidu odpočívat, nebo jim je nabídnuta jiná klidová nebo zájmová činnost v tzv. malé herně v 1. patře budovy vedle stálé ložnice dětí. Děti mohou vstávat postupně.

3.5 Organizační chod a řízení mateřské školy

Denní řád mateřské školy je dostatečně pružný a umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí, na jejich aktuální potřeby. V denním programu jsou zařazeny pravidelné zdravotně preventivní pohybové aktivity. Dětem je zajištěn potřebný klid, zázemí, bezpečí

i soukromí. Při plánování činností vycházíme z potřeb a zájmů dětí, snažíme se vyhovět jejich individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem.

Denní režim školy

6,30 - 7,00	otevíráme mateřskou školu a děti si hrají – hry a individuální činnosti
7,00 - 10,00	děti se scházejí do MŠ nejpozději do 8.00 hod. věnují se hrám dle vlastní volby nebo činnostem nabízeným učitelkou. Činnosti jsou cíleně zaměřené, rozpracované tak, aby děti měly možnost volby, mohly pracovat ve skupině nebo samostatně. Učitelka se dle potřeby věnuje individuálně dětem, které to vyžadují.
8,15 - 9,00	postupná svačina - děti svačí postupně, podle své potřeby
10,00 - 11,30	děti podle počasí odcházejí na procházku, na školní zahradu nebo na dětské hřiště v parku Adama Sikory. V případě nepříznivého počasí provádíme náhradní činnosti – hry pohybové, námětové, didaktické, konstruktivní, poslech četby, výtvarné, hudební činnosti, aj.
11,30 - 12,00	je dětem podáván oběd. V této době si mohou rovněž zákonní zástupci na třídě vyzvednout oběd nemocného dítěte (pouze první den nemoci)
12,00 - 13,00	hygiena, čištění zubů, děti s polodenní docházkou odcházejí domů, ostatní děti se připravují na odpolední, odpočinek – převlékání do pyžama, ukládání na lehátka, poslech pohádky
13,00 - 14,30	spánek, odpočinek dětí. Děti, které neusínají, v klidu odpočívají na lehátku 30 minut, potom mohou postupně vstávat a věnovat se klidové, zájmové činnosti v „malé herně“
14,30 - 15,00	děti vstávají, převlékají se, svačí
15,00 - 16,00	volné hry dětí, dle počasí pobyt na školní zahradě, děti se postupně rozcházejí domů

Škola v přírodě Koňákov

Na pracovišti MŠ Koňákov, je provozována celoročně „škola v přírodě“, která slouží k ozdravnému pobytu dětí všech mateřských škol města Český Těšín. Třídy mateřských škol se zde střídají v týdenních intervalech. Stravu zajišťuje ŠJ ZŠ a MŠ Hrabina. Děti jsou odváženy každý den ráno autobusem a odpoledne se vracejí zpět do své mateřské

školy. Učitelky či jiná určená zodpovědná osoba zodpovídají za děti po dobu cesty a dobu pobytu ve škole v přírodě.

Řízení mateřské školy

Pravomoci a povinnosti jsou jasně vymezeny v náplni práce jednotlivých zaměstnanců. Ředitelka organizace zapojuje spolupracovníky do řízení školy, ponechává jim dostatek pravomocí, jejich kompetence jsou jasně vymezeny. Ředitelka jmenuje vedoucí jednotlivých pracovišť a vytváří takové prostředí, které tyto zaměstnance nejen přitahuje, ale také jim dává prostor a možnost uplatnit svůj potenciál.

Ředitelka se zaměstnanci komunikuje, podporuje diskusi o problémech a podporuje výměnu názorů. Problémy jsou průběžně řešeny na poradách vedoucích zaměstnanců 1x měsíčně popř. osobně, telefonicky, e-maily.

Vedoucí mateřské školy vyhodnocuje průběžně práci zaměstnanců a motivuje je. Snaží se o vytvoření tolerantních vztahů na pracovišti, vztahů vzájemného porozumění a důvěry. Podporuje týmovou spolupráci a má zájem na tom, aby zaměstnanci byli ztotožnění s koncepcí mateřské školy a její filozofií. Vedoucí mateřské školy vypracovává s pedagogickým kolektivem školní vzdělávací program, který průběžně dle potřeby doplňuje, hodnotí a analyzuje. Z této analýzy pak následně vychází ve své další práci, ve své kontrolní a evaluační činnosti. MŠ spolupracuje se zřizovatelem, dalšími orgány státní správy, se ZŠ, ZUŠ, odbornými poradnami, lékaři, a jinými organizacemi (městská knihovna, policie, hasiči).

3.6 Personální zajištění

- Na vzdělávání dětí se podílí 2 učitelky, kvalifikované, s ukončeným vzděláním na SPgŠ. Tyto učitelky vykonávají každý den přímou pedagogickou činnost souběžně 2,5 hod. Mají zájem se nadále vzdělávat, aby měly přehled o nových trendech výchovy a vzdělávání a mohly své poznatky přenášet do práce s dětmi. Ke vzdělávání využívají akreditované vzdělávací akce, pořádané vzdělávacím centrem KVIC, popřípadě jinými vzdělávacími centry.
- Úklid a hospodářský provoz školy zabezpečuje školnice, jejichž povinnosti a pravomoci vyplývají z náplně práce, kterou vzala na vědomí a dodržuje je.

- Ekonomickou problematiku mateřské školy zabezpečuje ekonomka v součinnosti s ředitelkou školy a vedoucí učitelkou.
- Stravování zabezpečuje vedoucí školní jídelny a zodpovídá za úhradu za stravu v MŠ.
- Podmínky pro úplatu za vzdělávání a stravování jsou součástí školního řádu školy.
- V případě umístění dítěte do mateřské školy s podpůrnými opatřeními 3. - 5. stupně mateřská škola využívá personální posílení o pedagogického asistenta, případně chůvu k dětem 2 letým. Podmínkou jejich výkonu je povinnost splňovat minimální kvalifikační požadavky v souladu s profesní kvalifikací dle národní soustavy kvalifikací, nebo minimálně středoškolské vzdělání v oblasti pedagogiky, zdravotnictví, sociální péče.

3.7 Spoluúčast rodičů

Zákonným zástupcům je umožněno jakýmkoliv způsobem spolupracovat s mateřskou školou, jsou brány na zřetel jejich názory a připomínky k práci učitelek, jsou společnými akcemi s dětmi zapojováni do dění v MŠ. Někteří zákonní zástupci dle vlastních možností mohou přispět škole sponzorskými dary, které jsou využívány na nákup učebních pomůcek nebo na akce pořádané školou.

Zákonní zástupci mají rovněž možnost vyjadřovat se ke stravě dětí v MŠ, jejich názory jsou brány na zřetel a projednávány s vedoucí školní jídelny. Formou dotazníků (převážně ke konci 1. pololetí školního roku) zjišťujeme spokojenost zákonných zástupců s mateřskou školou, zpracované výsledky z dotazníků nám slouží jako jeden z podkladů k pololetní evaluaci školy. Rovněž zákonní zástupci jsou seznámeni s výsledky vyplněných dotazníků (na nástěnce třídy nebo na třídní schůzce).

Škola se snaží o dobrou spolupráci se zákonnými zástupci, o spolupráci postavené na oboustranné důvěře, otevřenosti, vstřícnosti, porozumění, respektu a ochotě spolupracovat. Systém rodičovských schůzek je propracovaný, termíny jsou stanoveny 1x ročně, konzultační schůzky se konají dle potřeby. Na začátku školního roku proběhne informační schůzka, na které jsou rodiče seznámeni se školním řádem a s plánem práce v daném školním roce. Zákonní zástupci se mohou k plánu vyjádřit, popřípadě ho doplnit.

Rodičům dáváme možnost podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se různých programů, dle svého zájmu zde vstupovat do her svých dětí, pravidelně a dostatečně je informujeme o všem, co se v mateřské škole děje. Pokud projeví zájem, dáváme jim možnost spolupodílet při plánování programu mateřské školy nebo při řešení vzniklých problémů.

Učitelky pravidelně informují rodiče o prospívání jejich dítěte i o jeho individuálních pokrocích v rozvoji i učení a domlouvají se s rodiči na společném postupu při jeho výchově a vzdělávání. Pracovníci školy jsou povinni chránit soukromí rodiny a zachovávat diskretnost v jejích svěřených vnitřních záležitostech. S rodiči jednáme ohleduplně, taktně a jsme si vědomi, že pracujeme s důvěrnými informacemi. Nezasahujeme do života a soukromí rodiny. Učitelky se pečlivě zabývají názory a připomínkami rodičů a jejich spokojenost se ověřuje formou dobrovolných dotazníků. Podporujeme rodinnou výchovu a pomáháme rodičům v péči o dítě; nabízíme rodičům poradenský servis i nejrůznější osvětové aktivity v otázkách výchovy a vzdělávání dětí.

Důležité jsou individuální pohovory se zákonnými zástupci dětí. Výsledkem je jednotné působení na dítě, úspěšné a společné řešení problému. Pracujeme s dětmi tak, abychom získali důvěru nejen dětí, ale i jejich rodičů.. Zákonní zástupci se podílejí na přípravě i organizaci různých akcí pořádaných školou. Dbáme na to, aby byli včas informováni o veškerém dění v MŠ.

Tradicí školy se staly „tvořivé schůzky s rodiči a dětmi“, které si plánujeme dle potřeby a zájmu zákonných zástupců. Tyto tvořivé schůzky jsou motivačně zaměřeny, zákonní zástupci se společně se svými dětmi mohou podílet na výzdobě školy, mohou sledovat a porovnávat výsledky práce svých dětí v různých činnostech.

3.8 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Mateřská škola se řídí vyhláškou č.27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, účinnou od 1.9. 2016. Tato stanovuje postup školy při poskytování podpůrných opatření.

Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními zdravotními potřebami.

Vzdělávání dětí, jejichž znevýhodnění vyplývá ze zdravotního oslabení dítěte nebo je důsledkem jeho dlouhodobější nemoci, popřípadě, které jsou dány lehčími poruchami jeho učení a chování, je organizováno ve třídě, případně s IVP upraveným podle speciálních potřeb dítěte a je v souladu s příslušnou vyhláškou č.27/2016 Sb. U dětí s 3.–5. stupněm podpůrného opatření je případně personálně posíleno v osobě pedagogického asistenta a je zabezpečeno souběžnou přímou pedagogickou činností 2,5 hod. dvou učitelek ve třídě.

Integrované vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Integrace dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do běžné mateřské školy znamená pro dítě přiblížení se normálnímu prostředí a oslabení určité izolace dítěte i jeho případného vylučování ze společnosti ostatních vrstevníků. Toto usnadňuje osobnostní a sociální rozvoj i sociální integraci dítěte. Proto se naše škola snaží co nejvíce vycházet vstříc při integraci těchto dětí.

Rizika takové integrace se snažíme maximálně snížit, stanovíme konkrétní potřeby dítěte, jaké z nich vyplývají nároky na práci učitelky a jaké podmínky musíme v prostředí mateřské školy vytvořit. Zajišťujeme vždy úzkou spolupráci s příslušným odborníkem - speciálním pedagogem, dětským psychologem, popř. lékařem a konzultujeme problémy, s nimiž se při vzdělávání tohoto dítěte setkáváme. Společné závěry zapracujeme do vzdělávacího programu školy, případně do Individuálního vzdělávacího programu integrovaného dítěte. Dle doporučení odborných pracovníků je dítě zařazeno do 2 – 5 stupně podpurných opatření. Podpurná opatření 1. stupně uplatňuje mateřská škola bez doporučení školského poradenského zařízení na základě Plánu pedagogické podpory. Podpurná opatření 2 - 5 stupně uplatňujeme pouze s doporučením ŠPZ. Začlenění podpurných opatření do jednotlivých stupňů stanoví Příloha č.1 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Dle doporučení ŠPZ sestaví učitelky pro tyto jednotlivé děti IVP nebo PLPP, který musí v maximální míře vyhovovat vzdělávacím potřebám, fyzickým či psychickým možnostem i sociální situaci těchto dětí. Pokud je zapotřebí, aby součástí vzdělávacího programu pro děti integrované v běžné mateřské škole byly speciální činnosti, spolupracuje vedoucí učitelka při jeho přípravě i realizaci s příslušným odborníkem (speciálním pedagogem, lékařem, rehabilitačním pracovníkem, psychologem apod.). Při vzdělávání těchto dětí máme vždy na vědomí, že tyto děti mají jiné osobnostní předpoklady, jsou v obtížnější situaci: mají menší zkušenosti a větší problémy s osamostatňováním, hůře se prosazují, mají méně rozvinutou schopnost autoregulace apod.

Vzdělávání dětí mimořádně nadaných

Pro vzdělávání mimořádně nadaných dětí je vytvářen pro dítě IVP ve spolupráci se speciálním pedagogem. Obsah i podmínky tohoto programu jsou přizpůsobeny potřebám a možnostem dětí s mimořádným nadáním a doplněny nabídkou dalších aktivit podle zájmů a mimořádných schopností či mimořádného nadání dětí. Rozvoj a podpora mimořádných schopností je

zajišťována a organizována tak, aby nebyla jednostranná a neomezila se pestrost a šíře obvyklé vzdělávací nabídky. Mateřská škola zajišťuje realizaci podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí v rozsahu 1 – 4 stupně podpory.

3.9. Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Při vzdělávání těchto dětí si škola uvědomuje určitá specifika vztahující se k věkovým a individuálním zvláštěnostem těchto dětí. Většinou jde o první sociální zkušenost ve velké skupině dětí, zvláště pak bez přítomnosti rodičů. Samozřejmostí je respektování adaptačního období.

4. Organizace vzdělávání

Třída v naší mateřské škole je smíšená, má kapacitu 24 dětí a je určena pro vzdělávání dětí ve věku zpravidla od 3 do 6 let, nejdříve však od 2 let. Při vstupu dítěte do mateřské školy je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim. Organizační formy dne jsou předběžně stanoveny, ale dle aktuálnosti se mohou měnit. Je zajišťován vyvážený poměr spontánních a řízených činností. Dětem je zajištěn potřebný klid, zázemí, bezpečí i soukromí.

V maximální možné míře podněcujeme děti k vlastní aktivitě a experimentování, zapojujeme děti do organizace činností tak, aby mohly pracovat svým tempem. Vytváříme podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti, děti se zúčastňují společných činností v malých, středně velkých i velkých skupinách. Dbáme na osobní soukromí dětí tím, že jim dáváme možnost uchýlit se do klidného koutku a neúčastnit se společných činností, stejně tak i možnost soukromí při osobní hygieně. Třída má stanovena svá pravidla a stereotypy, které jsou přizpůsobeny věku dětí a podmínkám třídy.

Zápis do mateřské školy

Zápis do MŠ je dle zákona 561/2004 Sb. (školský zákon) a novely zákona č.178/2016 Sb. stanoven na období od 2. května do 16. května stávajícího roku a zákonní zástupci jsou o

něm informování na veřejně přístupném místě v příslušné mateřské škole a www.zskontesinec.net. Rozhodnutí, kterým se vyhovuje žádosti o přijetí ke vzdělávání, škola oznámí zveřejněním seznamu uchazečů pod registračním číslem s výsledkem řízení u každého uchazeče. Seznam je zveřejněn na veřejně přístupném místě ve škole a www.zskontesinec.net nejpozději do 30 dnů ode dne, který byl stanoven ředitelkou školy k odevzdání přihlášek k předškolnímu vzdělávání. Zveřejněním seznamu se považují rozhodnutí, jímž se vyhovuje žádostem o přijetí ke vzdělávání, za oznámená. V případě volné kapacity mohou být děti přijímány v průběhu celého roku. Kritéria přijímání dětí jsou přílohou ŠVP. Podmínkou pro přijetí dítěte do mateřské školy je potvrzení dětského lékaře (na evidenčním listu dítěte), že dítě je řádně očkováno a může navštěvovat předškolní zařízení, tato podmínka se netýká dětí 5 letých, které se účastní vzdělávání ze zákona povinně.

Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy

1. Na základě zákona 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), a novely zákona č. 178/2016 Sb. stanovuje ředitelka mateřské školy kritéria pro přijetí dětí k předškolnímu vzdělávání. Dle těchto kritérií bude postupovat ředitelka mateřské školy v případech, kdy počet žádostí o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání, podaných zákonnými zástupci, překročí stanovenou kapacitu maximálního počtu dětí pro mateřskou školu.
2. Kritéria jsou vyjmenovaná na žádosti o přijetí k předškolnímu vzdělávání. Jednotlivá kritéria jsou ohodnocena určeným počtem bodů podle jejich důležitosti. Pořadí přijatých dětí se řídí výsledným součtem bodů jednotlivých kritérií dle odevzdané přihlášky do mateřské školy.

Dle školského zákona se s účinností od 1.9. 2017 zavádí povinné předškolní vzdělávání pro děti, které dosáhnou 5 roku věku k 31.8. 2017. Povinné vzdělávání je bezúplatné (viz. § 123 odst.2 školského zákona).

Formy plnění povinného předškolního vzdělávání v mateřské škole:

- Denní docházka – nemusí být v době vedlejších a hlavních prázdnin, jinak nutno omlouvat nepřítomnost dítěte podle pravidel nastavených ve školním řádu mateřské školy.
- Individuální vzdělávání bez pravidelné docházky do mateřské školy. Oznámení o individuální formě vzdělávání doručí zákonní zástupci mateřské škole do 31.5.

Vedoucí učitelka mateřské školy doporučí rodičům oblasti v nichž se má dítě vzdělávat (vychází z RVP PV). Způsob a termíny ověření včetně náhradních termínů stanoví školní řád. Povinností zákonného zástupce je zajistit účast dítěte.

Adaptační program školy:

Nově příchozím dětem se snažíme usnadnit vstup do mateřské školy. Ještě před nástupem může zákonný zástupce navštívit s dítětem naši školu a prohlédnout si její zařízení, seznámit se s pedagogickými pracovníky, s dětmi. Snažíme se o nenásilnou formu zapojení dítěte do chodu MŠ. Pokud není ještě zákonný zástupce zaměstnán, může první dny trávit v MŠ s dítětem, pobyt postupně zkracuje až do doby, kdy je dítě schopno trávit čas v MŠ samostatně.

Nově příchozím dětem se snaží učitelka věnovat individuálně, do ničeho je nenutí, snaží se je nenásilnou formou zapojovat postupně do kolektivu třídy.

Spolupráce se základními školami

Mateřská škola Dukelská se nachází ve spádové oblasti ZŠ Český Těšín Kontešinec . Spolupráce je upravena interním plánem spolupráce se školou vždy na začátku školního roku. Projevuje se organizováním společných akcí, návštěvou žáků ZŠ v MŠ.

V rámci spolupráce organizuje ZŠ Kontešinec pro zákonné zástupce dětí před nástupem do ZŠ informativní schůzku s učitelkami 1. třídy ZŠ. Na této schůzce jsou zákonní zástupci dětí seznámeni s požadavky školy, co bude škola po jejich dětech požadovat a co jim může nabídnout.

Hlavním záměrem spolupráce je dát dětem mateřské školy a jejich zákonným zástupcům konkrétní představu o prostředí, na které děti svým vzděláváním v MŠ připravujeme.

5. Charakteristika vzdělávacího programu

ŠVP je výchozím dokumentem pro zpracování třídních vzdělávacích programů, je vytvořen dle platných dokumentů - Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání platného od srpna 2016.

Uvědomujeme si, že předškolní věk je jedním z nejdůležitějších období dětského života. Výchova a vzdělávání, které v tomto období probíhá, je prvopočátkem celoživotního vzdělávání, na které je navazováno po celý další život. Mateřská škola navazuje na výchovu v rodině a ve spolupráci s ní zajišťuje rozvíjení dětských schopností a dovedností tak, aby vždy byla respektována individualita dítěte. Chceme být „rodinnou školou“ s individuálním přístupem ke každému dítěti.

Naše mateřská škola nemá speciální zaměření ani úzkou profilaci. Naším hlavním záměrem při tvorbě ŠVP bylo, aby byl zabezpečen přirozený vývoj dítěte, uspokojování jeho potřeb a jeho všestranný rozvoj, akceptována přirozená specifika dětí předškolního věku. Tomu je přizpůsoben způsob vzdělávání, jeho obsah i metody práce. Vycházíme z pochopení, že pro dítě není důležité množství poznatků, ale jeho účast na objevování světa a prožitek z něj. Čas, který dítě prožije v mateřské škole, by měl být pro dítě radostí, příjemnou zkušeností a zdrojem dobrých a spolehlivých základů do života a vzdělávání.

Učitelka má nelehký úkol – ví, že nestačí mít děti jen ráda. Není pouhý dozor ani centrum všeho dění. Je prostředníkem, který umožňuje dětem dělat to, co dělat chtějí, a odbornými přístupy a metodami je facilitátorem jejich učení.

Výchovným působením, aktivitami a formami práce sledujeme **rámcové cíle**:

- 1. Rozvíjení dítěte, jeho učení a poznávání**
- 2. Osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost.**
- 3. Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevat se jako samostatná osobnost působící na své okolí.**

Naplňováním těchto cílů vedeme k utváření základů klíčových kompetencí tak, jak jsou uvedeny v RVP PV:

- 1. kompetence k učení**
- 2. kompetence k řešení problémů**
- 3. kompetence komunikativní**
- 4. kompetence sociální a personální**
- 5. kompetence činnostní a občanské**

ŠVP je rozčleněn do pěti integrovaných tematických bloků. Tematické bloky jsou členěny na témata. Některá doporučená témata jsou uvedena v ŠVP. Učitelky si mohou vytvářet i témata vlastní tak, aby odpovídala aktuálnímu dění a situacím v průběhu roku.

Pro lepší názornost jsou jednotlivé oblasti v ŠVP rozlišeny v dílčích cílech barevně: **oblast Biologická- žlutě**, **oblast Psychologická – modře**, **oblast Interpersonální – fialově**, **oblast Sociálně-kulturní –červeně** a **oblast Environmentální – zeleně**.

Dle tematických bloků učitelky vypracují třídní vzdělávací program. Obsah a metody přizpůsobí učitelky úrovni, věku dětí, jejich individuálním a charakterovým vlastnostem. Třídní vzdělávací program je tvořen operativními plány výchovně vzdělávací práce, v nichž učitelky konkretizují jednotlivé činnosti, které vedou ke splnění cílů a utváření klíčových kompetencí.

Metody práce s dětmi:

Výchovné:

příklad, požadavek, vysvětlování, povzbuzení, hodnocení.

Vzdělávací:

návody, vysvětlování, objasňování, popis, vyprávění, rozhovor, předčítání.

Názorné:

pozorování, předvádění, pokusy, exkurse, vycházky.

Praktické:

experiment, srovnávání, skládání, prožitkové učení, problémové situace, situační učení.

Obsah vzdělávání:

Vychází z obecných témat:

- Příroda- vývoj, změny
- Hry a zábava- vztahy
- Život kolem nás
- Tradice, svátky
- Zdravý styl

Konkretizace činností vedoucích k ostatním cílům:

- pohybové

- komunikativní
- estetické: literární, hudební, výtvarné
- poznávací a vedoucí k logickému myšlení
- manipulační a experimentální

Metody hodnocení a evaluace:

- pozorování
- rozhovor
- diskuse
- rozbor jazykového projevu
- osobní dokumentace dítěte- anamnéza, portfolio dítěte
- analýza vlastní pedagogické aktivity
- rozbor postavení dítěte ve skupině

6. Vzdělávací obsah školního programu

„Společně objevujeme svět“

Integrované bloky

- **Vím, kdo jsem a kam patřím**
- **Co udělám pro své zdraví**
- **Na světě nejsem sám**
- **Žijeme na planetě Zemi**
- **Slavnostní chvíle v mateřské škole**

I. Integrovaný blok

Vím, kdo jsem a kam patřím

Charakteristika bloku: Podporujeme identitu dítěte. Rozvíjíme přirozené vývojové předpoklady dítěte tak, aby poznávalo a prožívalo svět kolem sebe, vědělo si rady samo se sebou. Podporujeme spontánní zvědavost, jeho prožívání, sebedůvěru, sebeovládání. Učíme dítě sebepoznání a sebehodnocení.

Doporučená témata:

- **Až vyrostu, budu...**
- **Budu školákem.**
- **Vím, co se stane, když ...**
- **Já a moje rodina.**

Kam směřujeme:

Kompetence k učení

- **K1** Má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, jeho rozmanitostech a proměnách, orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije.
- **K2** Klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá co se kolem něho děje: chce porozumět věcem a dějům, které kolem sebe vidí.
- **K3** Učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje, při zadané práci dokončí, co započalo, dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům.
- **K4** Získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení.
- **K5** Má elementární poznatky o světě lidí, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách: orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije.
- **K6** Odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých.
- **K7** Pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí.

Kompetence k řešení problému

- **K8** Problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti, postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje, spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací, hledá různé možnosti a varianty (má vlastní originální nápady), využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost.
- **K9** Při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů, pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích.
- **K10** Rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou, dokáže mezi nimi volit.
- **K11** Všimá si dění i problémů v bezprostředním okolí: přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem.

Kompetence komunikativní

- **K12** Ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog.
- **K13** Domlouvá se gesty slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci.
- **K14** V běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými, chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou.
- **K15** Dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.).
- **K16** Ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit, má vytvořeny elementární k učení se cizímu jazyku.
- **K17** Ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní.
- **K18** Průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím.

Kompetence sociální a personální

- **K19** Samostatně rozhoduje o svých činnostech, umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej.

- **K20** Uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky.
- **K21** Dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost.
- **K22** Ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje, v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku, je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy.
- **K23** Spolupodílí se na společných rozhodnutích, přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti, dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim.
- **K24** Chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí, a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou, dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování.

Činnostní a občanské kompetence

- **K25** Dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky.
- **K26** Zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje, je otevřený aktuálnímu dění.
- **K27** Spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat.
- **K28** Uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat, chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu.

Dílčí vzdělávací cíle

- 1 rozvoj fyzické i psychické zdatnosti,
- 2 osvojení si věku přiměřených praktických dovedností,
- 3 rozvoj pohybových schopností a zdokonalování v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí,
- 4 rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování),

- 5 osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické),
- 6 rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie,
- 7 rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření),
- 8 posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.),
- 9 vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení,
- 10 osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla),
- 11 poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti),
- 12 získání relativní citové samostatnosti,
- 13 rozvoj schopnosti sebeovládání,
- 14 rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit,
- 15 získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci,
- 16 vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.),
- 17 rozvoj kooperativních dovedností,
- 18 rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny.
- 19 rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- 20 rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- 21 vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat,

- 22 vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách,
- 23 vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí.

Očekávané výstupy:

- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.),
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.),
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami,
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči,
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno,
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách,
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat,
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku),
- chápat slovní vtip a humor,
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova,
- poznat napsané své jméno,
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno,
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit,
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení,
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí,
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.),

- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase,
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“,
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným situacím během dne,
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim,
- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory,
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je,
- rozhodovat o svých činnostech,
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování,
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky),
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky,
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného,
- prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.),
- zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.),
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad,
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě),
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé.

II. Integrovaný blok

Co udělám pro své zdraví

Charakteristika bloku: Vedeme dítě k tomu, aby se dobře identifikovalo se svým tělem, mělo představu o jeho skladbě a funkcích, odlišilo stav zdraví a nemoci, umělo o sebe

pečovat (osobní hygiena, sebeobsluha), prospívalo svému tělu aktivním pohybem, správnou výživou a neohrožovalo svoje zdraví riskantními aktivitami.

Doporučená témata:

- **Chci být zdravý.**
- **Když kamarád stůně.**
- **Chovám se bezpečně v dopravním provozu.**
- **Vím, co je pro mě nebezpečné.**
- **Sportování, to mě baví.**

Kam směřujeme:

Kompetence k učení

- **K1** Soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a využívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů.
- **K2** Získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení.

Kompetence k řešení problému

- **K3** Při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích.
- **K4** Chápe, že vyhýbat se řešení problému nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit.
- **K5** Nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu.

Kompetence komunikativní

- **K6** Domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci.

Kompetence sociální a personální

- **K7** Ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy.
- **K8** Spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim.
- **K9** Chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování.
- **K10** Dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, ubližování agresivitu a lhostejnost.

Činnostní a občanské kompetence

- **K11** Odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem.
- **K12** Dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské).

Dílčí vzdělávací cíle:

- 1 uvědomění si vlastního těla,
- 2 rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí,
- 3 rozvoj a užívání všech smyslů,
- 4 rozvoj fyzické i psychické zdatnosti,

- 5 osvojení si věku přiměřených praktických dovedností,
  - 6 rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie,
- 7 osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě,
- 8 osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí,
- 9 vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu,
- 10 ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými,
- 11 posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem, v dětské herní skupině,
- 12 rozvoj schopnosti projevat se autenticky, prosociálně a aktivně, přizpůsobovat se společenskému prostředí,
- 13 osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy,
- 14 vytváření povědomí o širším přírodním prostředí, rozmanitosti, vývoji a ostatních proměnách,
- 15 rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu.
- 16 rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny,
- 17 vytváření povědomí o mezilidských morálních hodnotách.

Očekávané výstupy:

- zachovávat správné držení těla,
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku),
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou,
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu,

- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem,
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.),
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.),
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.),
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem,
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých,
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy,
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.),
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci,
- sledovat očima zleva doprava,
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího),
- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho,
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.),
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc),

- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí,
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně,
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.).

III. Integrovaný blok

Na světě nejsem sám

Charakteristika bloku: Podporujeme v dítěti přirozenou potřebu kontaktu, komunikace a součinnosti s druhými lidmi. Ze vztahů, které dítě získává teprve výchovou, kultivujeme jeho schopnost vnímat a respektovat druhého člověka jako individualitu a být k odlišnostem druhého tolerantní.

Doporučená témata:

- **Kamaráde, pojď si hrát.**
- **Na světě je mnoho dětí – národy a národnosti.**
- **Chci ne(být) při tom.**

Kam směřujeme:

Kompetence k učení

- **K1** Získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení.
- **K2** Má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách, orientuje se v řádu a dění v prostředí ve kterém žije.

Kompetence k řešení problému

- **K3** Řeší problémy, na které stačí: známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně / na základě nápodoby či opakování /, náročnější s oporou a pomocí dospělého.
- **K4** Rozlišuje řešení, která jsou funkční /vedoucí k cíli/ a řešení, která funkční nejsou: dokáže mezi nimi volit.
- **K5** Chápe, že vyhybat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné uvážlivé řešení je naopak výhodou, uvědomuje si, že svou aktivitu a iniciativou může situaci ovlivnit.

Kompetence komunikativní

- **K6** V běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i dospělými, chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou.
- **K7** Ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit, má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizím jazykům.

Kompetence sociální a personální

- **K8** Při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně, nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout.
- **K9** Je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným.
- **K10** Napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí.

Činnostní a občanské kompetence

- **K11** Chápe, že se může o tom, co udělá rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá.
- **K12** Má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, váží si práce i úsilí druhých.
- **K13** Zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje, je otevřené aktuálnímu dění.
- **K14** Má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu a snaží se podle toho chovat.

- **K15** Spoluvytváří pravidla společenského soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat.
- **K16** Uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat, chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu.
- **K17** Dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se zodpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní a společenské).

Dílčí vzdělávací cíle:

- 1 rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu,
- 2 rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat,
- 3 získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci,
- 4 rozvoj pohybových schopností a zdokonalování v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí,
- 5 seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému,
- 6 osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem,
- 7 posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.),
- 8 ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými,
- 9 rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, prosociálně a aktivně, přizpůsobovat se společenskému prostředí,
- 10 poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí,
- 11 rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané,
- 12 rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny,
- 13 vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách,

- 14 seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije,
- 15 vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností,
- 16 poznávání jiných kultur,
- 17 pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit.

Očekávané výstupy:

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno,
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se),
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat,
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci,
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.,
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti,
- zorganizovat hru,
- přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství,
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná,
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené,
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou,
- spolupracovat s ostatními,
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla,

- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.,
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.),
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.,
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě),
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat,
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti,
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých,
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody,
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí),
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti),
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí,
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair,
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte.

IV. Integrovaný blok

Žijeme na planetě Zemi

Charakteristika bloku: Učíme děti rozumět přírodě, přírodním jevům a společenským dějům, lidem, vztahům, poznávat podstatu a dopady na obyvatele.

Doporučená témata:

- **Co nám přinesl podzim.**
- **Jede zima, jede.**
- **Jak se rodí jaro.**
- **Poznáváme zvířata a jejich mláďata.**
- **Modrá je planeta Země.**

Kam směřujeme:

Kompetence k učení

- **K1** Soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů.
- **K2** Má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách, orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije.
- **K3** Klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje: chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí: poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo.
- **K4** Učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje: při zadané práci dokončí, co započalo: dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům.

Kompetence k řešení problémů

- **K5** Všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí: přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem.

- **K6** Zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti.

Kompetence komunikativní

- **K7** Průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím.
- **K8** Dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, atp.).

Kompetence sociální a personální

- **K9** Uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky.
- **K10** Spolupodílí se na společných rozhodnutích, přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti, dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim.

Činnostní a občanské kompetence

- **K11** Chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky.
- **K12** Ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit.
- **K13** Dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské).

Dílčí vzdělávací cíle:

- 1 seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu,
- 2 vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách,
- 3 pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit,

- 4 osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči
o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy,
- 5 rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách,
- 6 rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám,
- 7 vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí,
- 8 rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování),
- 9 rozvoj schopnosti sebeovládání,
- 10 rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání.
vytváření základů pro práci s informacemi,
- 11 posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování),
- 12 uvědomění si vlastního těla,
- 13 rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí,
- 14 rozvoj a užívání všech smyslů,
- 15 osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí,
- 16 seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije,
- 17 vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností,
- 18 rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané.

Očekávané výstupy:

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno,
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí),

- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon,
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi),
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase,
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim,
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem,
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním,
- zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.),
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.),
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi,
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte,
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.),
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí,
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole,

- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí,
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně,
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.).

V. Integrovaný blok

Slavnostní chvíle v mateřské škole

Charakteristika bloku: Připravujeme dítě na budoucí sociální role v soukromém, pracovním i veřejném životě. Na dodržování práv a povinností, respektování pravidel chování, na přijetí společenských, kulturních a etických hodnot.

Doporučená témata:

- **Přijde k nám Mikuláš.**
- **Těšíme se na vánoce.**
- **Hurá karneval.**
- **Chystáme se na velikonoce.**
- **Moje maminka má svátek.**
- **Jedeme do divadla.**
- **Loučíme se s předškoláky.**
- **Moje město má svátek.**

Kam směřujeme:

Kompetence k učení

- **K1** Klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá co se kolem něho děje: chce

porozumět věcem a dějům, které kolem sebe vidí.

- **K2** Učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje, při zadané práci dokončí, co započalo, dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům.

Kompetence k řešení problémů

- **K3** Nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu.

Kompetence komunikativní

- **K4** Ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog.
- **K5** Dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.).
- **K6** Ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit, má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku.

Kompetence sociální a personální

- **K7** Dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost.
- **K8** Napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí.
- **K9** Je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným.

Činnostní a občanské kompetence

- **K10** Svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat.
- **K11** Uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat, chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu.

Dílčí vzdělávací cíle:

- 1 rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu,
- 2 rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat,
- 3 získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci,
  - 4 rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit,
- 5 uvědomění si vlastního těla,
- 6 rozvoj pohybových schopností a zdokonalování v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí,
- 7 rozvoj a užívání všech smyslů,
- 8 seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému,
- 9 osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem,
- 10 posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.),
- 11 poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí,
- 12 rozvoj schopnosti žít ve společnosti ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané,
- 13 rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny,
- 14 vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách,
- 15 seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije,
- 16 vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností,
- 17 poznávání jiných kultur,
- 18 pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit.

Očekávané výstupy:

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno,
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se),
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat,
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci,
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.,
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti,
- zorganizovat hru,
- přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství,
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná,
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené,
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou,
- spolupracovat s ostatními,
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla,
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.,
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.),
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.,

- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě),
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat,
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti,
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých,
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody,
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí),
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti),
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí,
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair,
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte.

Třídní vzdělávací program

Vzdělávací obsah těchto 5 integrovaných bloků je stanoven pro celou věkovou skupinu společně, tj. pro děti zpravidla od 3 do 6 let. Je uspořádán do pěti vzdělávacích oblastí tak, aby byl pro učitelku srozumitelný a tvořivý. Jedná se o oblasti:

Dítě a jeho tělo (biologická)

lidské tělo a jeho části, jeho vývoj a změny, zdravé životní návyky, ochrana osobního zdraví, ochrana bezpečí, sebeobsluha, věci kolem nás

- Fyzický rozvoj a pohybová koordinace
- Jemná motorika, koordinace ruky a oka
- Sebeobsluha
- Zdraví, bezpečí

Dítě a jeho psychika (psychologická)

dorozumívání mezi lidmi, sdělování, předměty a jejich vlastnosti, číselné a matematické pojmy, prostorové pojmy a souvislosti, elementární a časové pojmy a souvislosti, každý je jiný, já, moje osobnost

1. Jazyk a řeč

- Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, dorozumívání, vyjadřování

2. Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie, myšlenkové operace

- Vnímání
- Pozornost, soustředění, paměť
- Rozlišování obrazných a grafických symbolů, grafické vyjadřování
- Časoprostorová orientace
- Základní předmatematické představy, početní a číselné pojmy a operace
- Řešení problémů, učení

3. Sebepojetí, city, vůle

- Sebevědomí, sebeuplatnění
- Sebeovládání, přizpůsobivost
- Sebepojetí, city, vůle

Dítě a ten druhý (interpersonální)

vztahy mezi lidmi, rodina, mateřská škola, pravidla vzájemného chování

- Komunikace s dospělým
- Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech
- Sociabilita

Dítě a společnost (sociálně – kulturní)

svět lidí, kultury, umění, práce, společenské role v životě člověka, pravidla vzájemného styku, mravní zásady práce, pracovní činnosti a role, kultura a umění, rozmanitost lidského světa

- Společenská pravidla a návyky
- Zařazení do společenství
- Kultura, umění

Dítě a svět (enviromentální)

Životní prostředí, svět přírody, prostředí, v němž dítě žije, příroda živá a neživá, přírodní jevy a děje, látky a jejich vlastnosti, životní prostředí a jeho ochrana, věda a technika, co je nebezpečné, ohrožující zdraví, rozmanitost přírody a světa a jeho řád

- Poznatky, sociální informovanost
- Adaptabilita ke změnám
- Vztah k životnímu prostředí

Jak pracujeme s TVP

Vzdělávací oblasti se mohou vzájemně propojovat a tvoří propojené kategorie: **dílčí cíle, vzdělávací nabídku a konkretizované očekávané výstupy.**

Z těchto oblastí vychází **třídní vzdělávací program**, dává možnost učitelkám na třídě pracovat dle své potřeby a potřeby dětí tak, aby byly plněny vzdělávací cíle výchovného programu. Učitelky si volí dílčí cíle a vzdělávací nabídku tak, aby byla přijatelná pro všechny děti třídy, přihlíží k individualitě dítěte a k celkovým možnostem třídy (dle její charakteristiky). Pracujeme s konkretizovanými výstupy RVP PV.

Součásti třídního vzdělávacího programu jsou:

- rozpracované integrované bloky do tematických celků dle dílčích cílů,
- kritéria pro evaluaci,
- organizace a režim dne,

- charakteristika třídy: (jména učitelek, věkové složení dětí, počet děvčat a chlapců, odložená školní docházka, logopedické vady, lateralita, kamarádské vztahy),
- portfolio dítěte, diagnostika.

Rámcové a specifické cíle jsou závazné a prolínají se. Při realizaci cílů přihlíží p. učitelky k věku dětí, složení třídy, prostředí. Děti mají možnost denní činnosti ovlivňovat, učí se přijímat určitý řád (denní řád školy). Denní činnost je rozdělena do ranního a odpoledního bloku. P. učitelky vždy respektují individuální tempo dítěte. Se svými výchovnými záměry seznamují rodiče prostřednictvím informativních nástěnek, konzultací. Umožní zákonným zástupcům přístup do tříd, budou rozvíjet spolupráci se zákonnými zástupci, chránit informace o rodině a respektovat jejich soukromí. V průběhu dne se zaměří především na individuální práci s dítětem, podporu a rozvoj hry. Do hry budou nenásilně vstupovat jako herní partner a tím usnadňovat dítěti včlenit se do dětské skupiny. Odpolední blok nabízí prostor pro individuální činnosti a vzájemnou komunikaci dítěte a učitelky a dětmi mezi sebou.

Tradice naší mateřské školy

- Podzimní hrátky
- Soutěž ve sběru kaštanů
- Mikulášské nadělování
- Vánoční besídka
- Karneval
- Velikonoční tvoření
- Oslava Dne matek
- Školní výlet
- Loučení se školáky
- Spolupráce se ZŠ Kontešinec

7. Evaluační systém

Vzhledem ke změně v přístupu k dítěti se mění i přístup k jeho hodnocení.

Dřívější zaměření k výkonům dětí a jejich pozorování je třeba nahradit průběžným sledováním, hodnocením individuálních pokroků, kterých děti v průběhu vzdělávání postupně dosahují.

Hodnocení není cílem, na jehož základě děti budou rozdělovány na úspěšné a neúspěšné, ale hodnocení je prostředkem k hledání optimálních cest ve vzdělávání jednotlivých dětí.

VNITŘNÍ EVALUACE

Práce mateřské školy je vyhodnocována komplexně.

Zaměřuje se na tyto oblasti:

- Naplňování cílů programu
- Kvalita podmínek vzdělávání
- Způsob zpracování a realizace obsahu vzdělávání (zpracování a realizace integrovaných bloků)
- Práce pedagogů
- Výsledky vzdělávání

Evaluace probíhá na úrovni školy a na úrovni třídy.

Informace jsou sbírány, zpracovávány a využívány pravidelně a systematicky.

Cílem evaluace (včetně hodnocení) je ověřovat a zlepšovat kvalitu veškeré činnosti včetně podmínek školy.

Zdroje pro evaluaci:

(formy, metody)

- Rozhovory, konzultace, diskuse
- Pozorování
- Dotazníky, ankety

- Hospitace, pohospitační rozhovor
- Analýza třídní a školní dokumentace
- Diskuse, rozbor školní dokumentace
- Hodnotící zprávy, písemné záznamy z pozorování a zprávy
- Inspekční záznamy, hospitační zprávy
- Fotodokumentace,
- Sběr a rozbor dětských prací (výkresy, výrobky, popisy situací, které dokumentují vývoj dítěte, individuální diagnostiky dětí)

Prostředky evaluace:

- sledování a vyhodnocování funkčnosti ŠVP vzhledem k zaměstnancům a dětem
- průběžné vyhodnocování ŠVP vzhledem k požadavkům RVP PV
- průběžné vyhodnocování TVP – na poradách, pololetně, výročně
- sledování a hodnocení kvality práce pedagogického zaměstnance – kontrolní a hospitační činnost, zápisy do archů „Záznam o hospitaci“
- průběžné hodnocení vzdělávacího procesu školy vzhledem k plánovanému záměru školy
- závěrečné pololetní a roční hodnocení – porovnání průběhu a výsledků vzdělávání se vzdělávacími cíli RVP a ŠVP
- sledování spolupráce školy s ostatními institucemi a odborníky
- kontroly dodržování vnitřních norem školy, pracovního a organizačního řádu školy a plnění pracovní náplně
- kontroly vedení třídní a jiné svěřené dokumentace

Plán evaluace

Oblasti evaluace	Podoblasti	Způsob hodnocení	Termín Hodnocení, evaluace
Podmínky ke vzdělávání	1. Vnější prostředí školy - ekonomická oblast - sociální oblast - konkurenční oblasti - technická oblast - fyzické a přírodní prostředí 2. Vnitřní podmínky školy - počty dětí - personální - materiálně-technické - výchovně-vzdělávací - DVPP - spolupráce s ředitelstvím - spolupráce s jinými organizacemi - spolupráce s rodiči	Vnější hodnocení zřizovatele, ČŠI Přehledy Statistické údaje <u>Dotazníky</u> pro učitele: Podmínky výchovné práce Dotazníky pro rodiče Evaluační zprávy	Dle potřeby a požadavků dle harmonogramu v průběhu roku. K 30. 1. K 30.6. K 31. 1. K 30. 1. K 30. 6.
Průběh vzdělávání	1. Evaluace 1. pololetí 2. Evaluace 2. pololetí	- Charakteristika třídy - Evaluace učitelkami - naplň. cílů - Pololetní evaluace - evaluace učitelkami - naplň. vzděl.cílů - hodnocení naplnění cílů ročního plánu - autoevaluace učitelky - evaluace řízení školy - hospitační činnosti	K 30. 9. Evaluace k 30. 1. Evaluace k 30. 6. Průběžně dle plánu hospitací a potřeby.
Podpora školy	1. Spolupráce s rodiči 2. Spolupráce s veřejností	Pozorování Rozhovor Dotazník	Pololetí - 30. 1. Závěr školního roku - k 30. 6.
Výsledky vzdělávání dětí	1. Návaznost RVP s ŠVP a TVP 2. Plnění cílů v porovnání s ŠVP a TP 3. Organizace 4. Výstupy dětí na veřejnosti a v soutěžích, prezentace práce dětí	Vnější hodnocení zřizovatele, ČŠI, rodičů, veřejnosti Hodnocení tematických bloků Pedagog. rady	Pololetí - k 30. 1. Výročně - k 30. 6. Při ukončení tematického bloku, projektu
Řízení školy	1. Organizace školy 2. Kvalifikace zaměstnanců 3. Plán DVPP	Sebereflexe Hodnocení uč. průběžné, závěrečné Hospitační záznamy	Začátek šk.roku. - delegace kompetencí na zaměstnance (dílní úkoly). Průběžně, Výročně k 15. 6. Operativní řízení

Evaluace třídního kurikula

a) Týdenní hodnocení (každá učitelka zaznamenává stručně, týdenní výsledky vzdělávání, tato hodnocení pak slouží jako podklad pro další plánování ve třídě a odpovídá na otázky:

Co se děti naučily?

Co děti nejvíce zaujalo?

Jak byla u dětí rozvíjena osobnost a schopnost učení?

Závěry pro další práci

b) Zpětná vazba na témata (vzdělávací oblasti):

Po ukončení určité tématu provedou učitelky ve třídě krátké písemné vyhodnocení a vytvoří závěr:

Co děti vytvořily? (zaměření na rozvoj schopností, fantazie)

Co děti objevily? (zaměření na rozvoj poznatků, rozvoj intelektu)

Co samy zvládly? (rozvoj samostatnosti, dovedností)

Co si děti uvědomily? (formování postojů a obecných hodnot)

Jak se při tom cítily? (podporování prožitků)

Čím jsem k tomu jako učitelka přispěla? (znaky prožitkového učení)

Závěr

Tento školní vzdělávací program byl vypracován v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání, ze kterého jsme především vycházeli.

Na jeho vypracování se podílely obě učitelky.

Další použitá literatura:

RVP PV

Manuál k přípravě ŠVP a TVP mateřské školy (VÚP únor 2005)

Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole: Miluše Havlínová a spol.

Informace z internetu – průvodce úpravami RVP a ŠVP

Součástí školního vzdělávacího programu jsou přílohy, které jsou vždy na začátku školního roku obnovovány a v případě potřeby přepracovány.

Přílohy ŠVP:

- Školní řád
- Provozní řád
- Roční plán
- Standardy předškolního vzdělávání

Zpracovala: Pavlína Ledvoňová, dne 30. 6. 2017

Projednáno na pedagogické radě: dne 30. 8. 2017

Závěr:

Tento školní vzdělávací program byl vypracován v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání.